

Yrittäjyyttä Euroopan sosiaali- rahaston tuella

Yrittäjyyskasvatushankkeet Kaakkois-Suomessa
ohjelmakaudella 2007–2013

EIJA KARHATSU | TEEMU RÄIHÄ

Yrittäjyyttä Euroopan sosiaalirahaston tuella

Yrittäjyyskasvatushankkeet Kaakkois-Suomessa
ohjelmakaudella 2007–2013

EIJA KARHATSU
TEEMU RÄIHÄ

RAPORTTEJA 61 | 2012

**Yrittäjyyttä Euroopan sosiaalirahaston tuella
Yrittäjyyskasvatushankkeet Kaakkois-Suomessa
ohjelmakaudella 2007–2013**

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Kannen kuvat: Sirpa Skippari (perhonen), Eija Karhatsu (tori), Elina Ukkonen (lapset)

ISBN 978-952-257-568-5 (pdf)

ISSN-L 2242-2846

ISSN 2242-2854 (verkkojulkaisu)

URN:ISBN: 978-952-257-568-5

www.ely-keskus.fi/julkaisut | www.doria.fi

Sisältö

1 Esipuhe	5
2 Johdanto	7
2.1 Selvityksen tausta	7
2.2 Selvitystyössä käytetty aineisto ja selvityksen rakenne	7
3 Rahoitetut projektit	9
3.1 Luotsi-osuuskuntatoiminta ja yritysverkostoituminen	9
3.2 Kymenlaakson ammattikorkeakoulun LCCE – yrittäjyysprosessin kehittäminen	11
3.3 Skinnarila Innovation Factory (SIF)	12
3.4 Koukkuja ja konvehteja - ideasta tuotteeksi	14
3.5 Mentoroinnilla yrittäjyyttä, osaamista ja kasvua	15
3.6 InnoCity	17
3.7 YES-yrittäjyyskasvatuskeskus	18
3.8 YES-keskus	19
3.9 SaimiaRACE	21
3.10 Teknologia- ja osaamispohjaisen yritystoiminnan valmennus	22
4 Tulosten levitys ja käyttöön otto	24
Kirjallisuus	25
Liitteet	26

1 Esipuhe

Yrittäjyyden lisääminen opetussisältöihin kaikilla koulutusasteilla on eräs painopiste jokaisella alueella Suomessa, kuten myös muissa Euroopan unionin maissa. Cedefopin raportti nro 14 vuodelta 2011; *“Guidance supporting Europe’s aspiring entrepreneurs, Policy and practice to harness future potential”* esittää, että Euroopan maissa opetusohjelmiin sisällytetty yrittäjyys vaikuttaa yrittäjyysvalmiuksien ja yrittäjämaiseen suhtautumistavan syntymiseen ja antaa tietoa itsensä työllistämisestä eräänä uravaihtoehtona. Yrittäjyys ei ole vain oman yrityksen perustaminen, vaan se on luovaa, yrittäjämäistä toimintaa edistävä asennoituminen työhön ja jokapäiväiseen elämään. Euroopalla on edessään paljon haasteita, joihin vastaamiseen tarvitaan luovia, hyvin koulutettuja ja yrittämishenkisiä kansalaisia, joilla on kykyä yhdistellä asioita uudella tavalla ja joilla on rohkeutta ja sopeutumiskykyä vastata eteen tuleviin haasteisiin.

Suomen nykyisessä hallitusohjelmassa on tavoite: *”Koulutuksen työelämäyhteyksiä sekä tietoa kansalaisen, työntekijän ja yrittäjän oikeuksista ja velvollisuuksista antavaa työelämä- ja yrittäjyyskasvatusta vahvistetaan kaikilla koulutusasteilla”*. Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa vuosille 2011–2016 on esitetty yhdeksi painopisteeksi koulutuksen ja työelämän yhteistyön lisääminen sekä kasvatus yrittäjyyteen. Asiakirjassa todetaan, että *”Kaikki ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijat saavat perustiedot työelämästä ja yrittäjyydestä”* sekä *”Kaikilla koulutusasteilla vahvistetaan kansalaisen, työntekijän ja yrittäjän oikeuksia ja velvollisuuksia koskevaa työelämä- ja yrittäjyyskasvatusta.”*

Opetusministeriön julkaisussa ”Yrittäjyyskasvatuksen suuntaviivat” todetaan, että

- *”Yrittäjyyskasvatus käsitteenä kattaa myös yrittäjyyskoulutuksen. Se pitää sisällään sekä aktiivisen ja oma-aloitteisen yksilön, yrittäjämäisen oppimisympäristön, koulutuksen ja yrittäjyyttä tukevan toimintaverkoston yhteistyön että yhteiskunnan aktiivisen ja yrittäjämäistä toimintaa tukevan politiikan.*
- *Työelämässä ja yritystoiminnassa vaadittava osaamistaso kohoaa. Tästä syystä koulutusjärjestelmällä on yhä suurempi merkitys uuden yrittäjyyden syntymisessä. Yrittäjien koulutustaso kohoaa samaan tahtiin kuin muunkin väestön.*
- *Opetusministeriön tavoitteena on vahvistaa yksilöiden yrittäjämäistä asennetta ja lisätä yrittäjyyden houkuttelevuutta yhtenä uravaihtoehtona. Yrittäjyyden vahvistaminen kattaa koko koulutusjärjestelmän.”*

Ammatilliseen opettajankoulutukseen sisältyy valinnaisina opintoina yrittäjyyskasvatus. Hämeen ammatillisessa opettajakorkeakoulussa opettajankoulutusopinnot voi suorittaa yrittäjyyskasvatukseen painottuvina. Näissä opinnoissa keskitytään oppimisen ja ohjauksen suunnittelussa ja toteutuksessa yrittäjyyskasvatusta tukevien oppimisympäristöjen ja pedagogisten mallien kehittämiseen. Opettajiksi on pyritty rekrytoimaan entistä enemmän yrittäjätaustaisia henkilöitä, joilla on omakohtaista kokemusta yrittäjänä toimimisesta.

ESR-hankkeiden tuloksista saa työkaluja asian toteuttamiseen. Yrittäjyyskasvatuksen edistämiseen on suunnattu Suomessa ESR-hankkeisiin varoja vuodesta 1998 lähtien. Tietoja toteutetuista hankkeista koko Suomen alueella löytyy ohjelmakauden 2000–2006 osalta osoitteesta http://esrlomake.mol.fi/esrtiepa/lista_3_2_2.html. Ohjelmakauden 2007–2013 osalta tiedot löytyvät EURA2007-tietojärjestelmästä ja www.rakennerahastot.fi-sivustolta.

Esitän kiitokset selvityksen aineiston kokoamisessa avustaneelle korkeakouluharjoittelija Teemu Räihälle sekä kuvattujen ESR-hankkeiden yhteyshenkilöille. Kiitokset kuuluvat myös ELY-keskuksen taustaryhmälle, rahoituskoordinaattoreille Riitta Mattilalle, Pekka Mutaselle ja Merja Rossille.

Toivotan hyviä kokemuksia mallien kokeilemisessa käytännössä, niiden kehittämisessä omaan oppilaitokseen sopiviksi ja menestystä niiden soveltamiseksi.

Eija Karhatsu
Toiminnanohjauspäällikkö
Kaakkois-Suomen ELY-keskus
Elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri -vastuualue

2 Johdanto

2.1 Selvityksen tausta

Tämän julkaisun tehtävänä on esitellä Kaakkois-Suomessa toteutettuja Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoittamia projekteja, jotka tähtäävät yrittäjyysosaamisen lisäämiseen erityisesti ammatillisten opintojen aikana. Julkaisun tarkoituksena on tarjota ammattiopistoille ja -korkeakouluille valmiita mallivaihtoehtoja, joita ne voisivat sitten soveltaa yrittäjyysopintojensa kehittämisessä. Suunnittelussa korostuu voimakkaasti koulutuksen henkilökohtaistamisen tarve; sitä enemmän mitä kokeneemmalle kohderyhmälle koulutusta ja yrittäjyysvalmennusta suunnataan. Tarkoituksena ei ole esitellä mukana olevia projekteja yksityiskohtaisesti vaan antaa lukijalle niistä yleiskuva sekä yksityiskohtaisempi esitys jostakin projektissa kehitetystä mallista tai käytetystä välineestä. Malleista, välineistä tai hankkeista kiinnostuneiden kannattaa vierailla hankkeiden kotisivuilla sekä olla yhteydessä projektien vastuushenkilöihin. Lukijan olisi myös hyvä ottaa huomioon, että vaikka jokin malli toimisi erinomaisesti yhdessä kouluorganisaatiossa, niin se ei välttämättä saavuta samanaista menestystä toisessa ympäristössä. Toinen huomionarvoinen asia on se, että vaikka jotkut malleista muistuttavat lähtökohdiltaan toisiaan, varsinaisessa toteutuksessa saattaa olla isoja eroja. Näiden syiden takia jäljempänä esitettävät mallit tulisivat omaksua sellaisina kuin ne soveltuvat parhaiten oman organisaation tarpeisiin ja olosuhteisiin. Kolmanneksi lukijan olisi hyvä muistaa hankkeiden rahoitusta tarkastellessaan, että uuden mallin luominen on usein kalliimpaa kuin valmiin mallin käyttöönotto ja sen ylläpito. Projektin toteuttamiseen käytetty rahoitus ei siis välttämättä kerro sitä, kuinka paljon mallin toteuttaminen ja juurruttaminen omassa organisaatiossa tulisi maksamaan.

2.2 Selvitystyössä käytetty aineisto ja selvityksen rakenne

Selvitystyön aineistona on ollut pääasiassa hankkeiden Eura2007-järjestelmään kirjatut loppu- ja väliraportit sekä projektisuunnitelmat ja näissä esitetyt tiedot. Tiedot löytyvät Internet-sivulta www.eura2007.fi kohdasta **RR-tietopalvelu** ja siellä olevien hakuohjeiden mukaan toimimalla. Hankkeista esitetään sivustolla perustiedot ja päättyneistä hankkeista loppuraportin tiivistelmätiedot. Tästä julkaisusta käy lisäksi selville kuka voi antaa tietoa toteuttaneessa organisaatiossa projektin päättymisen jälkeen.

Projektisuunnitelmissa olleita tietoja täydennettiin projektien yhteyshenkilöille lähetetyillä kyselyillä ja kyselyistä saaduilla vastauksilla ja materiaalilla. Lisäksi apuna käytettiin eräiden projektien omia julkaisuja. Julkaisun tekemistä ovat avustaneet lisäksi rahoituskoordinaattori Riitta Mattila, rahoituskoordinaattori Merja Rossi ja rahoituskoordinaattori Pekka Mutanen työpanoksellaan sekä projektien yhteyshenkilöt.

Leonardo-keskuksen kustantama, Riitta Suurlan ja Markku Markkulan laatima julkaisu: *VAIKUTTAVAT TULOKSET, Opas kansainvälisten koulutusprojektien tulosten levityksestä* opastaa kattavasti projektien vaikuttavuuden lisäämiseen tulosten levittämisen kautta. Julkaisussa on paljon eri tilanteisiin soveltuvia selkeitä työkaluja ja esimerkkejä tulosten levitykseen. Oppaassa ohjeistetaan tehokkaaseen tiedotukseen ja esitellään selkeästi työmenetelmiä. Sisältö on suunniteltu kansainvälisten projektien tulosten levittämiseen, mutta soveltuu malliensa ja käytännönläheisyytensä takia myös kansallisten ja alueellisten projektien tulosten levitykseen. Opas on hyödyllinen lähde jokaiselle projekteja toteuttavalle organisaatiolle.

Aiheesta kiinnostuneille suositellaan käyttöön myös Opetusministeriön julkaisua ”Yrittäjyyskasvatuksen suuntaviivat”. Julkaisu on laadittu laajassa yhteistyössä eri yrittäjyystoimijoiden kanssa. Mukana ovat olleet opetusministeriön lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, Opetushallitus, Etelä-Suomen lääninhallitus, Keskuskauppakamari, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Suomen Yrittäjät, Maatalo-

ustuottajain keskusliitto MTK, Suomen Kuntaliitto, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ, Taloudellinen Tiedotustoimisto TAT, Suomen 4H-liitto, Kerhokeskus-koulutyön tuki, Nuori Yrittäjyys, Suomen uusyrityskeskukset, Nuorkauppakamarit, Oulun yliopiston Kajaanin opettajankoulutusyksikkö, Turun yliopiston normaalikoulu sekä Lappeenrannan teknillinen yliopisto. Sisältö on tarkoitettu suosituksiksi yrittäjyyskasvatuksen kehittämisen verkostoille. Julkaisussa esitetään myös yrittäjyyskasvatuksen kehittämisen tahtotila vuonna 2015.

Lisätiedon lähteenä ja ajankohtaisen yleiskuvan antajana toimii hyvin EU:n komission laatima tuore julkaisu *Entrepreneurship Education at School in Europe, National Strategies, Curricula and Learning Outcomes*. Siinä vertaillaan yrittäjyyskasvatuksen strategioita ja opetussuunnitelmia Euroopan maissa. Julkaisu antaa selkeän kuvan siitä, miten yrittäjyyskasvatus on otettu huomioon Eurooppalaisissa koulutusjärjestelmissä perusasteen koulutuksessa ja miten tärkeänä sitä pidetään eri maissa. Julkaisu vertailee myös opetusmateriaalin ja opettajien oppaiden tilannetta sekä esittelee käynnissä olevia aloitteita ja uudistuksia Euroopassa yrittäjyyskasvatuksen kehittämisessä.

Ammatillisen eurooppalaisen koulutuksen kehittämiskeskuksen Cedefopin julkaisu *RESEARCH PAPER No 14; Guidance supporting Europe's aspiring entrepreneurs, Policy and practice to harness future potential* on tulos tutkimushankkeesta, jossa selvitettiin miten ohjaus ja opastus tukevat yrittäjyysopintoja ja miten se vaikuttaa yrittäjän uranhallinnan taitojen kehittymiseen. Tutkimuksessa oli tavoitteena

- kuvata ja arvioida ohjauksen roolia ammatillisen peruskoulutuksen ja korkea-asteen koulutuksen yrittäjyysopinnoissa
- tutkia start-up -ohjauksen ja tuen saatavuutta ja roolia ammatillisessa peruskoulutuksessa sekä korkea-asteen koulutuksessa
- analysoida ohjauksen ja muun tuen saatavuutta yrittäjiksi aikovien ja aloittaneiden yrittäjien uranhallintataitojen kehittämisessä

Julkaisu sisältää runsaasti erilaisia yrittäjyysvalmennuksen esimerkkejä; shadowing, mentorointi, ohjaus, innovointileirit, virtuaali-yrittäjyys-pelit, start up -oppisopimus. Tutkimus kattoi Euroopan Unionin (EU) maat sekä Islannin, Lichtensteinin ja Norjan.

3 Rahoitetut projektit

Vuosina 2007–2011 Kaakkois-Suomen ELY-keskus (ja sitä edeltävät organisaatiot Etelä-Suomen lääninhallitus ja Kaakkois-Suomen TE-keskus) rahoitti alueellaan yrittäjyyskasvatuksen edistämiseen selkeästi tähtääviä hankkeita yhteensä 10 kpl ja niihin käytettiin n. 2,9 milj. € eli 12,9 % kaikille alueellisille ESR-hankkeille myönnetystä rahoituksesta. Hankkeista kuusi on päättynyt tämän julkaisun laatimisen aikoihin ja neljä hanketta jatkuu edelleen. Etelä-Karjalassa toteutettiin hankkeista 7 ja Kymenlaaksossa 3. Myönnetystä rahoituksesta Etelä-Karjalan hankkeet saivat n. 2,482 milj. € ja Kymenlaakson hankkeet n. 0,425 milj. €.

ESR- hankkeita rahoitettiin kaikkiaan 73 kpl ja niihin käytettiin yhteensä noin 22,4 miljoonaa euroa.

Tässä esitellyt hankkeet painottuvat opintojen kytkemiseen yritysten toimintaan; projektityöt ja yrityksen toimintamallit ovat usein opetusta rikastuttavia elementtejä. Yrittäjyyskasvatus ja -valmennus on heti alkuvaiheestaan lähtien kiinteässä yhteistyössä toimivien yritysten kanssa. Tärkeää on saada kokemus ja käytännön tieto riskinotosta ja vastuun kantamisesta yritystoiminnasta. Tämä on edellyttänyt myös opetus- ja ohjaushenkilöstön tietojen ja yrittäjyystaitojen ajantasaistamista

Puolet hankkeista kohdistui ammattikorkeakouluopiskelijoille, puolet toiselle asteelle ja perusasteelle sekä yliopistoon. Puolessa hankkeista kohderyhmiä oli eri koulutusasteilta ja haasteellisena tavoitteena oli myös kehittää eri asteiden yhteistyötä yrittäjyydessä.

Keskeisimmät sisältöalueet projekteissa olivat:

- opetussuunnitelmien toteuttamisen innovointi, yrittäjyyden toimintamallin kehittäminen, otettavaksi käyttöön osana normaalia opetusta projektin jälkeen
- hiljaisen yrittäjyystiedon siirtäminen ja aloittajan ohjaus, mentorointimallin avulla
- opettajien ja rehtorien yrittäjyystietouden ja -osaamisen lisääminen.

Projekteista tuloksena oli

- uudenlaisia ja ajanmukaisia malleja opetussuunnitelman toteuttamiseen
- opetuksen ja yritysten yhteistyömalli sekä laajentuneita, toimivia yhteistyöverkostoja
- runsaasti uudenlaista opetusmateriaalia
- opettajien osaamisen ajantasaistumista
- uusia yritysideoita ja start-up -yrityksiä
- kaikkiaan yrittäjyyden uravaihtoehdon esille tuleminen opintojensa päättövaiheessa oleville.

3.1 Luotsi-osuuskuntatoiminta ja yritysverkostoituminen

Perustiedot projektista

Projektin nimi	Luotsi-osuuskuntatoiminta ja yritysverkostoituminen
Projektikoodi	S11163
Projektin kesto	1.8.2009–31.12.2011
Kohdealue	Imatran ja Lappeenrannan seutukunnat
Projektihakemuksessa hyväksytty rahoitus yhteensä	263 500€
EU:n ja valtion osuus	219 150€
Vastuuviranomainen	Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Toteuttajaorganisaation nimi	Saimaan ammattikorkeakoulu Oy

Vastuuhenkilön nimi	Merja Heino
Projektin Internet-sivun osoite	www.saimia.fi/luotsi
Mistä projektiin liittyviä tietoja saa projektin jälkeen?	Projektipäällikkö Ville Lehto, puh. 040 4846 160

Hankkeen pääasiallinen sisältö, tavoitteet ja tulokset:

Hankkeen tavoitteena on, että opiskelijoiden saama koulutus saadaan ajankohtaiseksi ja konkreettiseksi yritysten kanssa toteutettavissa projekteissa. Hankkeessa luentomuotoinen opetus muuttuu käytännönläheisemmäksi, kun opinnot suoritetaan konkreettisina työelämän toimeksiantoina. Lisäksi opiskelijan osaaminen ja ammattitaito rakentuvat yritys-elämän edellyttämiin tehtäviin sopiviksi. Samalla opiskelijat saavat kontakteja potentiaaliin työnantajiansa. Projektissa luodaan yhteistyömalli, jossa alueen yrityksille ja elinkeinoelämälle tarjotaan ammattikorkeakoulun osaamista ja opiskelijoita, jotka ottavat vastaan yritysten toimeksiantoja sekä ovat halukkaita näyttämään todelliset kykynsä yritys-lähtöisten ongelmien ja kehittämistarpeiden parissa. Yhteistyömallin mukaisesti ongelmia ratkotaan osana opetusta teoreettista tietoa hyödyntäen opettajien ja elinkeinoelämän edustajien ohjauksessa. Yhteistyömallissa syntyy ammattikorkeakoululle opiskelijoiden osuuskunta. Pilottiryhmänä toimi liiketalouden opiskelijoista koottu ryhmä. Osuuskunta toimii vuorovaikutuksessa alueen elinkeinoelämän kanssa ja luo kiinteän yhteyden alueen pk-yrityksiin. Hankkeessa saavutettavat hyödyt ovat:

- Opiskelun työelämä-lähtöisen toimintatavan vahvistaminen
- Opiskelijoiden ja työnantajien kohtaaminen
- Alueen elinkeinon muutoksiin ja tarpeisiin reagoiminen
- Opiskelijoiden yrittäjätaitojen kehittäminen
- Opetuksen laadun kehittäminen
- Työelämän ja oppilaitoksen välisen yhteistyön helpottaminen

Kokemukset ja suositukset

Opiskelijoiden osuuskuntamuotoisista saatu kokemus on osoittanut, että Luotsi-malli on kuormittava opiskelijoille, jos se toteutetaan rinnakkain perinteisten opintojaksojen kanssa. Suosituksena voidaankin sanoa, että perusopinnot tulisi ensin suorittaa ja vasta tämän jälkeen osallistua Luotsi-toimintaan. Tällöin yhteistyö myös yritysten kanssa onnistuu, kun resursseja tehdä projekteja on tarpeeksi. Lisäksi tukea kannattaa pyytää tahoilta, joilla jo on kokemusta tämänkaltaisesta opetuksen toteuttamisesta, jotta välttyään turhilta virheiltiltä. Opetussuunnitelman tärkeyttä on myös korostettava ja siitä on koko toimintamallin kehitys lähdettävä.

Toiminnan jatkuminen projektin päätyttyä:

Luotsi-mallin jatkuvuus on taattu opetussuunnitelman kehittämisen avulla. Se on suunniteltu toimivaksi jatkossa ilman projektirahoitusta tavallisin opettajaresurssein. Lisäksi tulevalla kaudella on kaksi eri osuuskuntaa ja keväällä 2012 on perustettu jo kolmas. Opettajia saadaan toimintaan mukaan jatkuvasti enemmän ja yrityksetkin ovat olleet kiinnostuneita opiskelijaprojekteista kiireeksi asti.

3.2 Kymenlaakson ammattikorkeakoulun LCCE – yrittäjyysprosessin kehittäminen

Perustiedot projektista

Projektin nimi	Kymenlaakson ammattikorkeakoulun LCCE- yrittäjyysprosessin kehittäminen
Projektikoodi	S11217
Projektin kesto	1.10.2009–30.9.2012
Kohdealue	Kotkan - Haminan ja Kouvola seutukunnat
Projektihakemuksessa hyväksytty rahoitus yhteensä	355 996€
EU:n ja valtion osuus	266 997€
Vastuuviranomainen	Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Toteuttajaorganisaation nimi	Kymenlaakson Ammattikorkeakoulu Oy
Vastuuhenkilön nimi	Marja-Liisa Neuvonen Rauhala
Puhelin	044 702 8333
Sähköpostiosoite	marja-liisa.neuvonen-rauhala(at)kyamk.fi
Projektin Internet-sivun osoite	www.Kyamk.fi www.yrittajyyskipina.com

Hankkeen pääasiallinen sisältö, tavoitteet ja tulokset:

Kohderyhmänä Kymenlaakson ammattikorkeakoulun opiskelijat: yrittäjäksi aikovat ja valmennettavat KyAMK:n opiskelijat. Kymenlaakson ammattikorkeakoulun opettajat: 10–15 opettajan ryhmän valmennus yrittäjyysryhmäohjaajiksi. Yritysten yritysmentorit: 6–7 yritysjohtajaa tai muita yritysten työntekijöitä, jotka mentorivat opiskelun loppuvaiheessa olevia opiskelijoita yritystoiminnan aloittamisesta.

KyAMK:n LCCE-yrittäjyysprosessin kehittäminen:

- suunnitellaan ja toteutetaan KyAMK:iin LCCE-yrittäjyysprosessi, jossa opiskelijoita sparrataan kohti omaa yritystä perustuen koulutuksessa hankittuun osaamiseen, innovaatiokykyyn ja valmiuksiin.
- tutustutaan kansainvälisiin ratkaisuihin korkeakoulujen yrittäjyyskoulutukseen liittyen.

Projektin tulokset:

- KyAMK:iin pysyvä LCCE-yrittäjyysprosessi.
- 3–5 opiskelijaa siirtyy vuosittain kehittämissyhtiöiden ylläpitämiin yrityshautomoihin.
- 50 opiskelijaa syventää hops:n mukaisesti yrittäjyysprosessissa yrittäjyysopintojaan ja/tai voivat käynnistää yritystoimintaa.
- LCCE-ideasta innovaatioon syntyvät monialaiset tiimit, joissa 150 opiskelijaa/3 vuotta
- on koulutettu 6–7 yritysmentoria ja 10 opettajaa ohjaamaan opiskelijaryhmiä
- syntynyt 20 uutta yritystä
- Yrittäjyyskipinä seminaari Kouvola 8.–9.11.2012
- Yrittäjyyskipinä-julkaisu.

Projektin vaikutuksena:

- yritystoiminnan ja työllisyyden edistäminen: yrittäjyydestä tehdään Kymenlaakson ammattikorkeakoulusta valmistuneille todellinen vaihtoehto
- uusien yritysten syntyminen.

Kokemukset ja suositukset

Yrittäjyysopintojen tarkentaminen ja sisältöjen muokkaaminen; opinnot laajenevat uusissa opetussuunnitelmissa syksyllä 2012 innovaatio- ja yrittäjyysosaamisen kokonaisuudeksi (50 opintopistettä)

Opettajien tiedotus opiskelijoille yrittäjyyden polusta koettiin olleen puutteellista, Tekniikan toimialan OPS on myös muuttumassa syksyllä 2012 aloittaville uusille ryhmille. Vanhamuotoisissa opetussuunnitelmissa opiskelijoiden sitoutuminen yrittäjyysopintoihin on ollut heikkoa.

Toimialakohtainen tuntiresurssi tarvitaan yrittäjyyteen – Rahapula, säästöt ovat kuitenkin ongelmana sen saamisessa

Ideasta innovaatio-opintojen pakollisuus auttaa kaikille opiskelijoille tasapuolisen tiedottamisen ja mahdollisuuksien havaitsemisen.

Toiminnan jatkuminen projektin päätyttyä:

1. Yrittäjyysopinnot tulevat osaksi opetussuunnitelmia (50–100 op hyväksi lukeminen omaan AMK-tutkintoon).
2. Tavoite on kehittää LCCE-yrittäjyysprosessista pysyvä järjestelmä ja toimintaympäristö Kymenlaakson ja Mikkelin ammattikorkeakouluun.
3. Kehittää yrittäjyyden polkua toiselta asteelta ammattikorkeakouluun.

3.3 Skinnarila Innovation Factory (SIF)

Perustiedot projektista

Projektin nimi	Skinnarila Innovation Factory (SIF)
Projektikoodi	S11767
Projektin kesto	1.6.2011–31.5.2014
Kohdealue	Imatran ja Lappeenrannan seutukunnat
Projektihakemuksessa hyväksytty rahoitus yhteensä	748 352€
EU:n ja valtion osuus	636 100€
Vastuuviranomainen	Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Toteuttajaorganisaation nimi	Wirma Lappeenranta Oy
Vastuuhenkilön nimi	Markus Lankinen
Puhelin	040 701 7328
Sähköpostiosoite	markus.lankinen(at)wirma.fi
Projektin Internet-sivun osoite	www.thesif.fi

Hankkeen pääasiallinen sisältö, tavoitteet ja tulokset:

Kohderyhmä:

Lappeenrannan teknillisen yliopiston ja Saimaan ammattikorkeakoulun opiskelijat ja tutkimushenkilöstö sekä opiskelijaorganisaatiot

Tavoitteet:

Syksyllä 2011 Saimaan ammattikorkeakoulu aloittaa toimintansa uusissa tiloissa Lappeenrannan teknillisen yliopiston kanssa samalla kampuksella. Projektin tavoitteena on luoda toimintamalli, jossa hyödynnetään kasvavan kampuksen osaamispotentiaalia poikkitieteellisesti synnyttämään uutta yritystoimintaa.

Tavoitteena on perustaa oppilaitosriippumaton Skinnarila Innovation Factory -toimintaympäristö, jossa kohdeorganisaatioiden yrittäjyydestä kiinnostuneet tahot voivat verkottua ja saada koulutusta ja tukea asiantuntijoilta teknologia- ja osaamis pohjaisen kasvuyritystoiminnan käynnistämiseksi ja kehittämisessä.

Projektin ydintoimenpiteet:

- Soveltuvien toimintamallivaihtoehtojen pilotointi ja testaaminen
- Toiminnan suunnittelu ja organisoituminen
- Kohderyhmien sitouttaminen ja aktivoiminen
- Aktivointi-, koulutus- ja verkottumistapahtumat
- Skinnarila Innovation Factoryn -toimintamallin luominen, aseman vakiinnuttaminen alueellisella ja kansallisella tasolla sekä toiminnan jatkuvuuden varmistaminen
- Ammattitaidon, osaamisen ja kokemuksen kerryttäminen
- Tiedotus

Pitkäkestoiset vaikutukset:

Skinnarilan kampukselle syntyy Skinnarila Innovation Factory, joka aktivoi yrittäjyyteen ja muodostaa kasvavan yritystoimintaan kohdeorganisaatioiden sisältämälle korkealle osaamispotentiaalille. Uusia yrityksiä syntyy alueelle ja osaamisen vuoto muualle vähenee. Alueen vetovoimaisuus kasvaa sekä opiskelijoiden, asukkaiden että yritysten silmissä. Uusia veturiyritysten siemeniä syntyy ja pidemmällä aikajänteellä monipuolistuva teknologiaan ja osaamiseen pohjautuva yritys rakenne paikkaa rakennemuutoksen aiheuttamia menetyksiä luoden lisäksi ympärilleen alihankinta- ja yritys palvelutoiminnan edellytyksiä.

Kokemukset ja suositukset:

Projektin kohderyhmävalinta on osoittautunut oikeaksi. Skinnarilan kampusalueella opiskelee ja työskentelee paljon yrittäjähenkisiä ihmisiä, jotka tavoitetaan erilaisilla viestinnän ja markkinoinnin välineillä. Haasteena on se, että mikään projekti ei voi pakottaa ketään yrittäjäksi vaan tunteenpalo yrittäjäksi on löydettävä henkilöltä itseltään. Projektin avulla voidaan nostaa oppilaitosten yrittäjyys henkeä, antaa tukea ideoiden esilletuomiseen ja niiden eteenpäin kehittämiseen, jotta alueelle syntyisi uutta, osaamiseen perustuvaa liiketoimintaa. Kulttuurin muuttaminen yrittäjyys myönteiseksi ei tapahdu hetkessä ja se tulee viemään koko projektin keston ajan. Toimintatapoihin ja ajatuksiin vaikuttaminen on pitkäkestoinen prosessi, joka vaatii systemaattista ja toistuvaa kehittämistyötä

Toiminnan jatkuminen projektin päätyttyä:

Projektissa keskitytään toimintamallin kehittämiseen ja rakentamiseen siten, että se jää pysyväksi toimintamalliksi Skinnarilan kampukselle kohderyhmän hyödynnettäväksi.

3.4 Koukkuja ja konvehteja - ideasta tuotteeksi

Perustiedot projektista

Projektin nimi	Koukkuja ja konvehteja - ideasta tuotteeksi
Projektikoodi	S11613
Projektin kesto	1.3.2011–28.2.2013
Kohdealue	Imatran ja Lappeenrannan seutukunnat
Projektihakemuksessa hyväksytty rahoitus yhteensä	296 038€
EU:n ja valtion osuus	248 672€
Vastuuviranomainen	Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Toteuttajaorganisaation nimi	Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä
Vastuuhenkilön nimi	Anna-Liisa Pekkanen
Puhelin	040 745 6290
Sähköpostiosoite	anna-liisa.pekkonen(at)ekamo.fi
Projektin Internet-sivun osoite	www.ekky.fi

Hankkeen pääasiallinen sisältö, tavoitteet ja tulokset:

Koukkuja ja Konvehteja Ideasta tuotteeksi -hankkeen tavoitteena on tarkastella oppimista yhteiskunnan vaateiden pohjalta ja luoda yrittäjyyden pohja niin opiskeluun kuin nuorten tulevaa työuraa varten.

Koukkuja ja konvehteja – ideasta tuotteeksi "koukuttaa" Etelä-Karjalan ammattiopiston eri alojen opiskelijoita ja opettajia kehittämistehtävään, jossa tarkoituksena on yhteistoiminnallisesti kokeilla ja oppia kunkin alan ammatillisen osaamisen muokkaamista työelämässä tarvittavaksi taidoksi. Opiskelijat saavat kokeuksellisen matkan yrittäjyyden näkyväksi tekemiseksi ja opettajat löytävät uuden tavan lähestyä opetettavia aiheita.

Rinnalla kulkee ryhmämentorointi-ryhmät, joissa mentorina toimiva yrittäjä ja yrittäjyyttä opettava opettaja yhdessä opiskelijaryhmän kanssa löytävät uuden tavan lähestyä yrittäjyysopintoja ja samalla opiskelijat kehittyvät tuleviksi yrittäjiksi. Kaikki osallistujat löytävät verkottumisen kautta mahdollisuuden kehittää yhteisöllisyyttä eri alojen ammattilaisiin. Hankkeessa keskitytään hyödyntämään jo opittua ja viemään opittu tekemisen tasolle yhdessä oppien. Työelämän kannalta keskeiset elinikäisen oppimisen avaintaidot kehittyvät, ja siten valmistuvat opiskelijat pystyvät työllistymään paremmin. Kehittämistehtävien tuloksena syntyviä tuotteita voidaan arvioinnin jälkeen hyödyntää koulun toiminnassa. Hankkeen kautta opetussuunnitelmat kehittyvät ja saatu toimintamalli vakiinnutetaan opetuskäytäntöön.

Hanke edistää tulevaisuuden tekijöiden kykyä hahmottaa ja tehdä työtä innovatiivisesti ja yrittäjämäisesti sekä he oppivat verkostoitumaan eri palvelujärjestelmien kanssa.

Hankkeen toiminta:

Hanke käynnistyi hyvin muutaman alan kanssa. Useampi ryhmä pyrittiin käynnistämään heti, mutta se olisi vaatinut tiiviimpää yhteistyötä lähiesimiesten kanssa opetusvelvollisuuksien ja lukujärjestysten tekovaiheessa jo keväällä 2011. Ryhmiä on käynnistynyt pitkin lukukautta, kun opettajan opetusvelvollisuus on antanut myöten.

Hanke jatkuu hankesuunnitelman mukaisesti. Kevätlukukauden 2012 aikana aloittivat puualan ja sähköalan ryhmät. Mentorointiryhmät toteutetaan puualan ryhmässä ja käsitaiteen vaatetusryhmässä. Ryhminä jatka-

vat elintarvikeala, käsi- ja taidealan kaksi ryhmää, liiketalouden sekä tieto- ja viestintätekniikan ryhmät ja hotelli-, ravintola- ja cateringalan tarjoilijaryhmä.

Tuotantoa on syntynyt jo markkinoille: hopeakoru riipukseksi ja rintakoruksi on valmistumassa maakunnan Zonta-järjestön omaksi koruksi opiskelijan suunnittelun ja valmistuksen tuloksena. Korusarjoja kaikkien käyttöön saadaan useampia. Erilaisia tekstiilituotteita on ideoitu liikelahjoiksi. Datanomiopiskelijoilla on tuotekehittelyn alla peliohjelma 13–15-vuotiaille. Fazer makeisten tuotekehitysyksikön avustuksella kehiteltiin menestyksellisesti konvehteja pääsisäisviikon markkinoille.

Toiminnan jatkuminen projektin päätyttyä:

Toteutuviin opetussuunnitelmiin kirjataan yrittäjyyden opetus kevään 2013 aikana. Mentorointiohjelmissa syntyvät portfoliot siirtyvät yrittäjyyttä opettavien opettajien käyttöön. Tulokset laitetaan projektin lopussa www-sivulle.

3.5 Mentoroinnilla yrittäjyyttä, osaamista ja kasvua

Perustiedot projektista

Projektin nimi	Mentoroinnilla yrittäjyyttä, osaamista ja kasvua
Projekti-koodi	S10135
Projektin kesto	1.4.2008–31.3.2011
Kohdealue	Imatran ja Lappeenrannan seutukunnat
Projektihakemuksessa hyväksytty rahoitus yhteensä	826 018€
EU:n ja valtion osuus	635 000€
Vastuuviranomainen	Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Toteuttajaorganisaation nimi	Lappeenranta Innovation Oy
Osatoteuttajat	Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä, Lappeenrannan teknillinen yliopisto ja Lappeenranta Innovation Oy
Yhteyshenkilön nimi projektin päättymisen jälkeen	Mikko Ojapelto
Puhelin	050 512 1853
Sähköpostiosoite	mikko.ojapelto@wirma.fi
Projektin Internet-sivun osoite	www.ekky.fi/mentorointi www.tbrc.fi/Projects/On-going/Mentorointi

Hankkeen pääasiallinen sisältö, tavoitteet ja tulokset:

Projektin avulla rakennetaan alueelle toimiva mentoripankki, jonka mentoreita, asiantuntijoita ja ammattilaisia koulutetaan ja heille luodaan mahdollisuuksia verkostoitua ja jakaa osaamista myös keskenään. Mentorointikonseptit ja mentoriverkosto vakiinnutetaan osaksi alueen koulutus- ja yrityssektorien kehittämistä.

Mentoroinnilla pyritään lisäämään opiskelijoiden tietoisuutta yrittäjyydestä uravaihtoehtona, kun he tekevät tulevaisuuden urasuunnitelmiaan. Yrittäjäksi ryhtymisen kynnystä pyritään madaltamaan yrittäjien hiljaisen kokemustiedon ja osaamisen siirtämisellä mentoreilta opiskelijoille ja nuorille tutkijoille. Mentoroinnin avulla pyritään tuomaan esille vaihtoehtoisia kanavia, joita pitkin opiskelija kehittyy alansa asiantuntijaksi.

Projektin aikana rakennettiin mentoripankki johon saatiin lähes 40 uutta mentoria. Lisäksi osaprojektin tuloksena syntyi tuotteistettu mentorikonsepti pk-yritysten käyttöön. Tuotetta tarjotaan yhtenä Lappeenrannan "Business & Innovations" palvelujen tuotteena.

Osaprojektin vaikutuksesta oli mukana oleviin yrityksiin projektin loppuun mennessä syntynyt 9 uutta työpaikkaa (yritysten itse ilmoittamia ja nimenomaisesti projektin vaikutuksella syntyneitä). Lisäksi saatiin syn-
nytettyä kaksi uutta yritystä ja oltiin vahvasti mukana yhden yrityksen uuden tuotteen tuotekehityksessä. Tuote on myös valmistunut projektin kuluessa ja on tällä hetkellä markkinoilla.

Tuloksia

- kaikilta osapuolilta erittäin positiivista palautetta
- erityinen merkitys opiskelijoille
- potentiaalisia tulevia yrittäjiä 8, opinnot vielä kesken
- koulun yrittäjäkontaktit lisääntyneet
- yrittäjyysopintoihin uusi menetelmä
- opettajat saaneet henkilökohtaisen "konsultin"
- yrittäjien uusi verkosto.

Kokemukset ja suositukset:

Projektin toteuttamisessa kokonaisuudessaan ei ilmennyt selviä ongelmia.

EKKY:n osaprojektissa kokemukset opettivat tehostamaan osallistujien ohjausta ja tukemista mentoroin-
tisuhteen onnistumiseksi. Kokemukset herättivät kiinnostusta kokeilemaan uusia menetelmiä esim. pari- ja
pienryhmämentorointia.

Hiusalan ohjelmassa tehtiin erittäin tiivistä yhteistyötä yrittäjyyttä opettavan opettajan kanssa. Tässä ohjel-
massa toteutui myös opiskelijapari- ja yrittäjäpari-mentorointi (kahdella opiskelijalla on yhteinen mentori,
kaksi yrittäjää mentoroi yhdessä opiskelijaa/opiskelijaparia).

Kaiken palautteen käyttäminen toiminnan kehittämiseen on erittäin tärkeää ja tuottoisaa.

INNO:n osaprojektissa 20 yrityksen mentorointien pitäminen ja jatkokehitysohjelmien laatiminen vaati tiuk-
kaa aikataulutusta ja kun yrittäjät välillä olivat hyvin kiireisiä, oli yhteisten aikataulujen sovittaminen tapaa-
misille ajoittain hankalaa.

LUT:n osaprojektissa jatko-opiskelijoiden ja heidän ohjaajiensa aktivointi hyvissä ajoin ennen mentorointi-
prosessien käynnistämistä nähtiin keskeiseksi toimenpiteeksi. Koska mentoroinnista ei ole pitkäkestoista
kokemusta LUT:ssa, se on ollut useimmille kohderyhmän edustajille toimintamuotona uusi. Jatkuvuuden
tukemiseksi ja hyödyllisten toteutustapavaihtoehtojen löytämiseksi on keskeistä luoda laaja-alainen yhtei-
nen näkemys mentoroinnin hyödyistä ja konkreettisista toteutustavoista.

Projektin tavoitteena oli myös luoda yksi yhteinen mentoripankki. Projektin edetessä kävi selväksi, ettei
yhteistä mentoripankkia ole järkevää ja mahdollista luoda vaan jokainen osaprojekti tekee omat mentori-
pankit. Jatkossa muiden mentoripankkeja voidaan kyllä hyödyntää.

Toiminnan jatkuminen projektin päätyttyä:

Projektin aikana tuotteistettua yritysmentorointikonseptia kehitettiin yhteistyössä mm. Lappeenrannan Seu-
dun Yrityspalvelut Oy:n kanssa. Mentorointia tullaan jatkamaan alueella ja Kasvuväyläpalvelua tullaan jat-
kamaan ja tarjoamaan tuotteistettuna palveluna alueen yrityksille. Palvelu sisällytetään ja sitä tullaan mark-
kinoimaan yhtenä Wirma Lappeenranta Oy:n yrityspalvelujen Business & Innovation -tuotteena. Mentori-
pankkeihin kerättiin ja tullaan edelleen keräämään jatkuvasti uusia mentoreita.

EKKY:llä yrittäjyysmentorointi jää osaksi koulutuskuntayhtymän vakiintunutta toimintaa, mitä kehitetään jatkuvasti sekä sovelletaan eri muodoissa koulutusalojen yrittäjyysopinnoissa.

LUT:n osaprojektin tulosten pohjalta määritetään mahdollisia uudentyyppisiä mentorointikonsepteja, joita LUT voisi toimintansa kehittämiseksi toteuttaa. Päätökset näiden konseptien toteuttamisesta tehdään erikseen. Käynnissä oleva ryhmämentorointiprosessi tukee mentorointitoiminnan jatkuvuutta, kun organisaatioon kertyy kokemusta erilaisista mentorointiprosesseista. Mentoroinnin tyyppisten toimintatapojen vakiintumiselle käytäntöön on hyvä mahdollisuus tällä hetkellä, kun LUT:n arvoprosessia kehitetään ja alumnitoiminnan roolia mietitään uudelleen.

Tarve mentoroinnin alueelliselle kehittämiselle oli ja on edelleen ilmeinen; suuret ikäluokat eläköityvät ja vievät tiedon mukanaan. Mentorointi on oiva keino tiedon periyttämiseksi.

3.6 InnoCity

Perustiedot projektista

Projektin nimi	InnoCity
Projektikoodi	S11478
Projektin kesto	14.6.2010–31.3.2012
Kohdealue	Lappeenrannan seutukunta
Projektihakemuksessa hyväksytty rahoitus yhteensä	160 000€
EU:n ja valtion osuus	120 000€
Vastuuviranomainen	Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Toteuttajaorganisaation nimi	Lappeenrannan Seudun Yrityspalvelut Oy
Osatoteuttajat	Saimaan ammattikorkeakoulu Oy ja Lappeenrannan Seudun Yrityspalvelut Oy
Vastuuhenkilön nimi	Markus Lankinen
Puhelin	040 701 7328
Sähköpostiosoite	markus.lankinen(at)wirma.fi
Projektin Internet-sivun osoite	www.innocity.fi

Hankkeen pääasiallinen sisältö, tavoitteet ja tulokset:

Tavoitteena on edistää opiskelijoiden integroitumista Lappeenrannan seudulle (Suomeen) tutustuttamalla heitä alueen elinkeinoelämään harjoitusprojekteilla ja lisäämään heidän viihtyvyyttään Lappeenrannan seudulla. Poikkitieteellisten ja monikulttuuristen opiskelijaryhmien ideoimien ja toteuttamien projektitöiden kautta edistetään uusien liiketoimintakonseptien käyttöönottoa yrityksissä.

Lisäksi tavoitteena on alueen yritysten tukeminen menestymään alati uudistuvassa toimintaympäristössä, jossa asiantuntijapalvelujen hyödyntäminen kasvaa merkittävästi uudistettaessa toimintatapoja.

Tulokset ja vaikutukset

Monikulttuuristen opiskelijoiden osallistuminen projektiin kansainvälisessä kasvukeskuksessa parantaa heidän siirtymismahdollisuuksiaan alueen elinkeinoelämän palvelukseen sekä edistää heidän integroitumista ja verkottumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Yritysten tietämys kansainvälisten osaajien tarjoamista resursseista lisääntyy. Pitkällä tähtäimellä tapahtuva osaamisen siirto kasvattaa Lappeenrannan seudun yritysten liiketoimintaa, mikä vaikuttaa positiivisesti alueen työllisyyteen ja elinkeinoelämän dynamiikkaan.

Lappeenrannan alueella opiskelevien monikulttuuristen opiskelijoiden tietämys alueen elinkeinoelämästä, liiketoiminnasta ja toimintaympäristöstä lisääntyy. Kansainväliset ja suomalaiset eri alojen opiskelijat tutustuvat paremmin toisiinsa ja rikastuvat toistensa osaamisesta ja näkökulmista. Yritykset saavat uusia, tuoreita ideoita toimintoihinsa, näkökulmia tämänpäiväiseen koulutus- ja tutkimustietoon sekä julkisuutta osallistuessaan InnoCity -kilpailuun. Lappeenrannan houkuttelevuus opinahjona kasvaa maailmanlaajuisesti.

Kokemukset ja suositukset:

Syksyn kilpailun ajankohta osui oppilaitosten tenttiviikoille. Projektin aikataulupaineista johtuen syksyn kilpailun jouduttiin toteuttamaan osittain tenttiaikana. Kevään osalta kilpailu pyritään toteuttamaan muulloin kuin tenttiaikana. Myös markkinointi ja tiedottaminen kevään kilpailusta on aloitettava aiemmin kuin syksyllä, jotta opiskelijat ja yritykset ehtivät reagoida InnoCityyn.

Toiminnan jatkuminen projektin päätyttyä:

InnoCity kilpailusta pyritään luomaan korkeatasoinen jopa monistettava konsepti, joka vakiintuu opiskelijoiden ja yrityselämän yhteistyön välineeksi.

3.7 YES-yrittäjyyskasvatuskeskus

Perustiedot projektista

Projektin nimi	YES-yrittäjyyskasvatuskeskus
Projekti-koodi	S11084
Projektin kesto	1.8.2009–31.7.2010
Kohdealue	Kouvola seutukunta
Projektihakemuksessa hyväksytty rahoitus yhteensä	95 500€
EU:n ja valtion osuus	57 500€
Vastuuviranomainen	Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Toteuttajaorganisaation nimi	Kouvola Innovation Oy (KINNO)
Vastuuhenkilön nimi	Merja Vainio
Projektin Internet-sivun osoite	www.yes-keskus.fi
Mistä projektiin liittyviä tietoja saa projektin jälkeen?	Reijo Vaurula, KINNO, puh. 02061-56457, reijo.vaurula(at)kinno.fi

Hankkeen pääasiallinen sisältö, tavoitteet ja tulokset:

YES-keskuksen varsinaisena kohderyhmänä ovat erityisesti perusopetuksen koulujen sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten rehtorit, oppilaanohjaajat ja opettajat. Myös esiopettajat ja KYAMK:n opetushenkilöstö.

Hankkeen tehtävänä oli virittää yrittäjyyskasvatus uudelleen toimintaan ja tässä se onnistui vaikka osallistumisaktiivisuus koulujen lukumäärän suhteen on vähäisempi kuin oli oletettavissa. Hankkeen aikana saatiin myös läpi ajatus jatkossa rahoituspohjan laajentamisesta yhteiseksi sivistys- ja elinkeinotoimen kesken, mikä onkin luonnollista. Yrittäjyyskasvatus on saatu kirjattua kaupungin sivistys- ja elinkeinostategioihin. Hanke on synnyttänyt myös ajatuksen Kouvola ensimmäisistä koulutus- ja rekrytointimessuista tammi-kuulle 2011. Messuilla koulutus ja elinkeinoelämä kohtaavat luontevasti. Messut ovat yksi esimerkki, miten yrittäjyyskasvatus edesauttaa seudun kehittymistä ja selviytymistä elinkeinoelämän rakennemuutoksessa, jota Kymenlaakso käy läpi.

Kokemukset ja suositukset:

Kesken kouluvuoden alkaneen projektin ongelmana on sen toiminnan saaminen koulujen käytännön opetustyöhön ja se heijastui koko projektin toimintaan.

Kohderyhmän selkeämpi segmentointi olisi tehostanut projektia, mutta opettajakunnassa on tapahtunut sen verran muutoksia sitten edellisen projektin (2003–2007), että tiedotus kaikille opettajille on ollut paikallaan. Etenemisen parantamiseksi potentiaalisten yhteiskoulujen valintaa pitää tehostaa, muissa YES-keskuksissa on valittu erityiset kumppanuuskoulut. Hankkeen aikana alkoivat kumppanuuskoulut selkeästi erottua ja ao. kouluilta oltiin yhteydessä myös YES-keskukseen päin. Painopiste kevään 2010 aikana oli selkeästi toisella asteella: lukioissa ja ammatillisessa toisen asteen opetuksessa.

VESO-koulutuspäivien ohjelmiin ei YES-keskus päässyt sisään, kontaktit opettajiin jäivät lähinnä aulatiloi-
sa tapahtuviin esittelyihin YES-osastoilla.

Yrittäjyyskasvatuksen saaminen koulujen opetussuunnitelmiin käytännön tasolla vaatii riittävän ajoissa tehtyä ennakointia edellisen lukuvuoden aikana.

Ongelma oli myös saada yrittäjyyskasvatukselle jatkuvuutta kaupungin omana toimintana lähinnä rahoituksen suhteen.

Toiminnan jatkuminen projektin päätyttyä:

Yrittäjyyskasvatus saatiin herätettyä YES-hankkeen myötä uudelleen henkiin ja projektin päättymisen jälkeen on näköpiirissä, että YES-keskusverkosto tulee saamaan pysyvää valtakunnallista rahoitusta ja toiminta jatkuu. Tämä toive on vain siirtynyt ja Kouvolassa syksyllä 2011 hankkeen päättymisen jälkeen (30.9.) rahoitus tuli 100-prosenttisesti Kouvolan kaupungilta ja Iitin kunnalta. Samalla periaatteella rahoitettiin vuosi 2012.

Tavoitetilä on, että yrittäjyyskasvatus on pysyvä osa kaupungin sekä opetus- että elinkeinotoimen toimintaa. Yrittäjyyskasvatus liittyy koko seudun elinvoimaisuuteen erityisesti huolesta nuorten työllistymisen ja jatko-opintopaikkojen saamisen suhteen sekä pitemmällä tähtäimellä myös nuorten saamiseksi takaisin seudulle koulutettuna ja ammattitaitoisena työvoimana tilanteessa kun työvoimasta on seudulla tarvetta muutaman vuoden kuluttua. Yrittäjyyskasvatus voi tässä suhteessa tehdä asennekasvatusta tulevaisuuteen.

3.8 YES-keskus

Perustiedot projektista

Projektin nimi	YES -keskus
Projektikoodi	S11546
Projektin kesto	1.10.2010–30.9.2011
Kohdealue	Kotkan-Haminan ja Kouvolan seutukunnat
Projektihakemuksessa hyväksytty rahoitus yhteensä	201 220€
EU:n ja valtion osuus	100 609€
Vastuuviranomainen	Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Toteuttajaorganisaation nimi	Cursor Oy
Osatoteuttajat	Cursor Oy ja Osatoteuttajan nimi Kouvola Innovation Oy (Kinno)

Vastuuhenkilön nimi	Jouko Luode
Puhelin	040 190 2551
Sähköpostiosoite	jouko.luode(at)cursor.fi
Projektin Internet-sivun osoite	www.yes-keskus.fi
Mistä projektiin liittyviä tietoja saa projektin jälkeen?	Maarit Koverola, puh. 040 190 2545 maarit.koverola@cursor.fi

Hankkeen pääasiallinen sisältö, tavoitteet ja tulokset:

Hankkeen aikana ensisijaisena kohderyhmänä ovat olleet opettajat (varhaiskasvatuksesta II-asteelle), rehtorit ja opinto-ohjaajat ja heidän yrittäjyyskasvatusosaamistaan ja asenteita myönteisemmiksi aiheita kohtaan on hankkeen aikana lisätty eri keinoin. Koulu-yritysyhteistyössä on jatkettu aiempia hyviä käytäntöjä ja kehitetty uusia. Opettajilla ja oppilaille on järjestetty yritysvierailuja sekä yrittäjien vierailuja kouluilla. Molemmissa Kymenlaakson YES-keskuksissa toteutettiin keväällä 2011 ope-yrittäjätreffit. Ne onnistuivat Kotkan-Haminan seudulla pohjoista keskusta paremmin. Kouvolan seudulla yrittäjyyskasvatus on identifioitu myös osaksi alueelle syntynyttä koulutusmessutoimintaa. Tammikuussa 2011 järjestettiin ensimmäiset KOUahead- koulutus- ja uramessut. Toiset messut järjestettiin tammikuussa 2012 ja messuista näyttää syntyneen pysyvä toiminta seudun koulutuksen ja elinkeinoelämän kohtaamiseen. Messut ovatkin paras uusi innovaatio, minkä hanke Kouvolan seudulla on saanut aikaan. Kouvolan seudulla yrittäjyyskasvatuksen tulevaisuus on turvattu ainakin vuodeksi 2012, jolloin toimintaa rahoitetaan Kouvolan kaupungin sekä litin kunnan budjeteista elinkeinotoiminnan sekä sivistystoimen yhteisrahoituksena. Kotkan-Haminan seudulla neuvottelut ovat käynnissä samaan suuntaan elinkeinoyhtiö Cursorin ainakin sitoutuessa yrittäjyyskasvatus-toiminnan ylläpitämiseen osana elinkeinoyhtiön toimintaa. Rakennemuutos koettelee edelleen Kymenlaaksoa ja yrittäjyyskasvatus on yksi merkittävä tekijä luomaan kouluissa ja oppilaitoksissa opiskeleviin nuoriin uskoa omaan kotiseutuun ja sen selviämiseen.

Kokemukset ja suositukset:

Kohderyhmän osallistumisaktiivisuudessa esim. koulutuspäiviin oli jonkin verran ongelmia. Opettajien osallistumisaktiivisuuteen vaikutti opettajien mukaan sijaiskielto. Suosituksina ehdotettiin iltapäivällä alkavia puolen päivän koulutuksia koko päivän koulutusten sijaan.

Hankkeen loppuvaiheessa poistui Kouvolan seudulta opettajien sijaiskielto, mutta edelleen oli vaikea saada opettajia koulutuksiin, koska työnantaja näki omat järjestämänsä koulutukset tarpeellisempina kuin hankkeiden tarjoamat ilmaiset koulutukset. Sama ongelma oli osin myös Kotkan-Haminan seudulla. Kouluille tarjotaan paljon muutakin ilmaista koulutusta eli ilmainen koulutus ei ole välttämättä tänä päivänä mikään etu.

Toiminnan jatkuminen projektin päättyttyä:

YES ry on hakenut 2-vuotiselle YES goes to lukio – Lukioiden yrittäjyys- ja työelämätiedon syventäminen hankkeelle (OPH / ESR) rahoitusta. Projekti sai myönteisen rahoituspäätöksen ja hanke käynnistettiin YES-verkostossa seitsemällä alueella. (Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Kotka-Hamina, Uusimaa, Varsinais-suomi, Satakunta ja Pirkanmaa) Verkostohanke mahdollistaa osaltaan yrittäjyyskasvatustoiminnan jatkumisen Kotkan-Haminan seudulla vuonna 2012–2013. YES-keskus toimintaa rahoitetaan osin myös kuntien sivistystoimien ja oppilaitos rahoituksella. Lisäksi Cursor on sitoutunut yrittäjyyskasvatustoiminnan ylläpitämiseen osana elinkeinoyhtiön toimintaa Kotkan-Haminan seudulla. Kouvolan seudulla YES-keskus toimintaa rahoitetaan Kouvolan kaupungin ja litin kunnan budjeteista, elinkeinotoiminnan ja sivistystoimen yhteisrahoituksena vuonna 2012.

3.9 SaimiaRACE

Perustiedot projektista

Projektin nimi	SaimiaRACE
Projektikoodi	S11676
Projektin kesto	1.3.2011–28.2.2013
Kohdealue	Imatran ja Lappeenrannan seutukunnat
Projektihakemuksessa hyväksytty rahoitus yhteensä	228 200€
EU:n ja valtion osuus	171 150€
Vastuuviranomainen	Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Toteuttajaorganisaation nimi	Saimaan ammattikorkeakoulu Oy
Vastuuhenkilön nimi	Antti Lehmusvaara
Projektipäällikkö	Kirsti Cederström
Puhelin	050-3000696
Sähköpostiosoite	kirsti.cederstrom(at)saimia.fi
Projektin Internet-sivun osoite	www.saimia.fi

Hankkeen pääasiallinen sisältö, tavoitteet ja tulokset:

Projektin tavoitteena on kehittää opiskelijoiden monialaista osaamista ja luoda opiskelijoiden taitojen kehittämiseksi mahdollisuuksia. Hankkeessa suunnitellaan ja rakennetaan lihasvoimalla toimiva kilpa-auto sekä testataan sitä käytännössä kilpailussa. Yritykset saavat kontakteja opiskelijoihin ja lisäksi opiskelijoiden valmistuttua ne saavat palvelukseensa paremmilla käytännön ongelmanratkaisu- ja projektityötaidoilla varustettuja asiantuntijoita. Opiskelijat oppivat työskentelemään monialaisissa projektiryhmissä ja he saavat kokemusta yrittäjämäisestä toiminnasta. Projektiopetuksen on havaittu tutkimusten mukaan madaltavan yrittäjäksi ryhtymistä. Opiskelijoille kehittyy aktivoiva ja motivoiva oppimisympäristö, joka valmentaa heitä työelämään jo opiskeluaikana. Tätä arvioidaan opiskelijapalautteiden perusteella. Projektissa kehitettävä tuotteena saadaan uusi monialainen opintokokonaisuus (materiaalit ja menetelmät), jossa sovelletaan projektiopetusta. Osallistuvien opettajien osaaminen kehittyy uusien opetusmenetelmien käyttöönotolla (monialaisen projektioppimisen suunnittelu ja toteutus).

Kokemukset ja suositukset:

Opetuksen integrointi SaimiaRACEn tavoitteeseen vaatii käytännön toimenpiteitä. Koulutusalojen vastuuopettajat miettivät tähän ratkaisuja. Merkittävänä kehittämiskohteena on opiskelijoiden ajankäytön mahdollistaminen projektityöskentelyyn. Tämä toteutetaan yhteistyössä eri alojen koulutuspäälliköiden kanssa.

Toiminnan jatkuminen projektin päättyttyä:

Projektissa kehitettävä toimintamalli ja tapahtuma tulevat osaksi Saimaan ammattikorkeakoulun opetusta.

3.10 Teknologia- ja osaamispohjaisen yritystoiminnan valmennus

Perustiedot projektista

Projektin nimi	Teknologia- ja osaamispohjaisen yritystoiminnan valmennus
Projektikoodi	S10025
Projektin kesto	1.4.2008–31.12.2010
Kohdealue	Imatran ja Lappeenrannan seutukunnat
Projektihakemuksessa hyväksytty rahoitus yhteensä	1 078 000€
EU:n ja valtion osuus	754 600€
Vastuuviranomainen	Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Toteuttajaorganisaation nimi	Lappeenranta Innovation Oy
Osatoteuttajat	Saimaan ammattikorkeakoulu Oy ja Lappeenranta Innovation Oy
Yhteyshenkilön nimi, projektin päättymisen jälkeen	Mikko Ojapelto
Puhelin	050 512 1853
Sähköpostiosoite	mikko.ojapelto@wirma.fi
Projektin Internet-sivun osoite	www.saimia.fi/yrityshautomo

Hankkeen pääasiallinen sisältö, tavoitteet ja tulokset:

Tavoitteet:

Projektin tavoitteena on kaikkiaan kasvattaa Etelä-Karjalan alueen teknologia- ja osaamisperustaisten yritysten määrää, kasvupotentiaalia ja rahoituskelpoisuutta edistämällä yrittäjien ja yrittäjätiimien liiketoiminta-osaamista sekä liiketoimintasuunnitelmien ja rahoittajaesitysten laatua hautomopalveluiden avulla. Toimenpiteenä ovat yrityshautomopalveluiden ja yrittäjyysvalmennuksen toteuttaminen, kohderyhmänä ammattikorkeakoulun ja aikuisopiston nykyisten sekä äskettäin valmistuneiden opiskelijoiden ja tutkijoiden sekä henkilökunnan käynnistämät yrityshankkeet sekä lisäksi ammattiopiston opiskelijoiden yrittäjyyskasvatus. Tavoitteena on myös yrityspörssin (yhdessä EK-yrittäjien, yrityskehittäjien ja rahoittajien kanssa kehitetty yrityskauppapaikka) toiminnan jatkaminen ja kehittäminen.

Toteutus:

Hautomopalvelun piirissä oli projektin aikana 20 start-up -yritystä ja liikeideaa, joille tuotettiin yrityskohtaista liiketoiminnan kehittämispalvelua. Teknologia- ja osaamispohjaiseen yritystoimintaan liittyviä tiedotustilaisuuksia järjestettiin 33 kpl ja koulutustilaisuuksia 21 kpl. Näissä oli kaikkiaan 429 osallistujaa (113 yksittäistä henkilöä). Hautomopalvelun piirissä oli projektin aikana 64 opiskelijaa, joille tuotettiin asiakaskohtaista liiketoiminnan kehittämispalvelua. Yrittäjyyteen liittyviä tiedotustilaisuuksia järjestettiin 69 kpl ja näissä oli yhteensä 1171 osallistujaa. Yrityshautomon vapaasti valittavia opintojaksoja järjestettiin yhteensä 37 kpl ja näissä oli kaikkiaan 426 osallistujaa.

Tulokset:

Projektin toimenpiteillä tuettiin 14 uuden teknologia- ja osaamispohjaisen yrityksen perustamista ja liiketoiminnan käynnistämistä ja myötävaikutettiin 40 uuden työpaikan syntymiseen. Yrittäjien ja yrittäjätiimien liiketoiminnallisen osaamisen lisääminen erityisesti teknologian kaupallistamisessa oli merkittävässä roolissa ja ilmentyi laadukkaiden liiketoimintasuunnitelmien ja rahoittajaesitysten muodossa. Hautomopalveluiden kehittäminen projektin aikana kertyneiden kokemusten kautta tuotti Lappeenranta Innovation Oy:n hauto-

motoiminnoille EBN:n myöntämän EC-BIC statuksen (www.ebn.eu). Projektin toimenpiteillä tuettiin 4 uuden yrityksen perustamista ja myötävaikutettiin 7 uuden työpaikan syntymiseen. Yrityspörssin kautta toteutui 7 yrityskauppaa, joiden työpaikkavaikutus uusina tai säilytettyinä työpaikkoina oli 23 kpl.

Kokemukset ja suositukset:

Osatoteuttaja Saimia: Projekti toteutui pääosin hyvin. Hankkeen yhtenä lähtökohtana oli kuitenkin tuottaa yrittäjyysvalmennuksella ja henkilökohtaisella ohjauksella ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden perustamia uusia yrityksiä Etelä-Karjalaan. Vaikka hankkeen toimenpiteet toteutettiin, perustettujen yritysten määrässä jäätin hieman tavoitteesta. Hankkeen aikana todettiin, että yrittäjyysvalmennuksessa on syytä kokeilla erilaisia lähestymistapoja ja pedagogisia menetelmiä.

Päätoteuttaja Wirma Oy (ent. Lappeenranta Innovation Oy): Suurimpana haasteena oli yritysten omarahoitussuuden kerryttäminen suunnitellusti. Tässä kuitenkin onnistuttiin raportointijaksolla tehtyjen aktivointitoimenpiteiden ansiosta.

Toiminnan jatkuminen projektin päätyttyä:

Ammattikorkeakoulun opiskelijoille suunnattu esihautomotoiminta ja yrittäjyyskasvatus ovat jatkossa osa Saimaan ammattikorkeakoulun johtaminen ja yrittäjyysklusteria, josta vastaa asianomainen tutkimuspäällikkö. Hankkeen aikana saadut kokemukset yrittäjyysopetuksen sisällöstä ja toteutuksesta sekä yrityshautomossa opiskelijoille suunnattavista palveluista tulevat jatkossa hyödyttämään ammattikorkeakoulun opiskelijoita tämän johtaminen ja yrittäjyysklusterin kautta. Saimaan ammattikorkeakoulu ylläpitää yrityspörssiä hankkeen päättyessä siihen asti, kunnes pörssille on löydetty soveltuva ulkopuolinen ylläpitäjä, esimerkiksi elinkeinoyhtiö. Tämä taho vastaa jatkossa myös puhemiesorganisaation ylläpidosta ja kehittää yrityspörssin toimintaa. Hankkeessa toteutetut toimenpiteet ovat välittömästi hyödyttäneet ammattikorkeakoulun opiskelijoita. Toimintaan on osallistunut lukuisia ammattikorkeakoulun opettajia, joten hankkeesta saadut kokemukset ja osaaminen tulevat näkymään ammattikorkeakoulun yrittäjyyskasvatuksessa ja yrittäjyyttä edistävässä toiminnassa jatkossakin.

Hautomotoiminnot tulevat jatkumaan osana Wirma Lappeenranta Oy:n Business & Innovation -palveluvalikoimaa kohderyhmänä perustetut osaamispohjaiset yritykset.

4 Tulosten levitys ja käyttöön otto

ESR-projektin toteuttaja on sitoutunut projektista tiedottamiseen ja tulosten levittämiseen projektisuunnitelmassa esitetyllä tavalla. Projektien kustannustehokkuutta voidaan mitata myös tulosten leviämisen ja valtavirtaistamisen asteella. Tässä esitettyjen hankekuvausten osaksi on liitetty tieto siitä miten hankkeiden tuloksia käytetään projektin päättymisen jälkeen, mitä hankkeesta siis jää elämään ja miten. Projekteissa luodaan usein siis malleja, joita projektin päätyttyä voidaan kokeilla ja soveltaa muissakin ympäristöissä kuin toteuttajapiirissä. Tuloksien on oltava avoimesti saatavilla ainakin kotimaassa ja siirrettävissä muiden organisaatioiden käyttöön.

Projektisuunnitelma sisältää jo nykyisellään tietoa projektin tiedottamisesta ja tulosten levityksestä. Suunniteltaessa tulosten ja tiedon levitystä hyväksi koetut neuvot ovat tarpeen. Projektin tulosten levityksestä on laadittu Leonardo-ohjelmassa 1998 erinomainen opas: *VAIKUTTAVAT TULOKSET*, josta lähemmät tiedot Kirjallisuus-kohdassa sekä kohdassa 2.2 Selvitystyössä käytetty aineisto ja selvityksen rakenne. Julkaisun jakelusta vastaa Opetushallitus.

Oppaassa esitettyjä työkaluja ja englanninkielinen versio on saatavilla Internet-osoitteessa: <http://kuokka.tietokoura.com/dissemination/levitysopas.html>

Oppaassa todetaan, että "Kehitysohjelmien tuloksilla ja niistä saatavilla kokemuksilla on merkitystä vain, jos ne otetaan käyttöön ja johtavat toiminnallisiin muutoksiin."

Projektin toteuttajan kannattaa myös sisäistää ajatus *"itse kulkevaa tietoa ei ole"*. Jonkun täytyy siirtää tieto tarvittavalla tavalla aiotuun kohteeseen relevantissa muodossa. Tiedottamisessa on tärkeää vastuuttaminen, vastuunjako ja verkostojen toimivuus sekä tiedottamisen oikea-aikaisuus.

Projektin tiedon ja tulosten levityssuunnitelma voisi olla esim. seuraavanlainen:

ajankohta	levitettävä aineisto	kohde-ryhmä	levittäjä (=vastuuhlö)	levityskanava	levityksen tavoite	kustannus

Projektien haasteena on yleensä levitettävän tiedon "selkokieliisyys". Projektissa työskentelevät henkilöt, jotka tiedottavat ja levittävät tuloksia, ovat yleensä niin sisällä projektin substanssissa että raja ammattikielen ja selkeän yleiskielen välillä hämärtyy. Kaikki lyhenteet, käsitteet ja ammattitermit tulee "avata", selittää tiedon levityksen yhteydessä. Tuloksia saattavat tarvita muutkin kuin juuri samalle asialle vihkiytyneet tai saman asiakokonaisuuden parissa työskentelevät. Tiedotteista ja tulosten selvityksistä tulee saada "lukemaan houkuttelevia", mahdollisimman konkreettisia, selkeitä ja havainnollisia tietopaketteja niiden levityksen tehostamiseksi.

Kirjallisuus

Koulutus ja tutkimus vuosina 2011–2016. Kehittämissuunnitelma
Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2012:1

Yrittäjyyskasvatuksen suuntaviivat
Opetusministeriön julkaisuja 2009, Helsinki

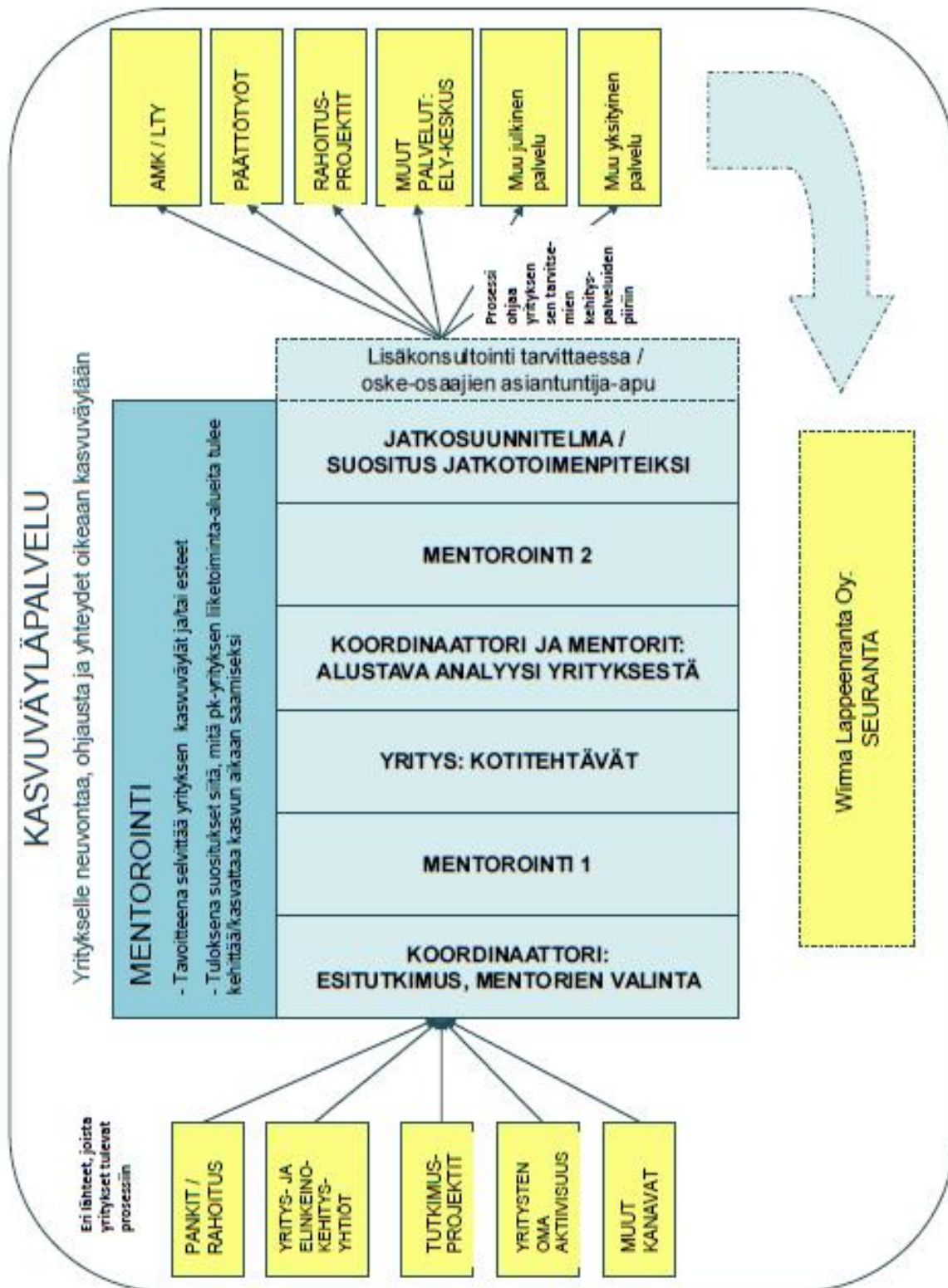
Entrepreneurship Education at School in Europe, National Strategies,
Curricula and Learning Outcomes, March 2012
Education, Audiovisual and Culture Executive Agency (EACEA P9 Eurydice and Policy Support).
(<http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice>)

RESEARCH PAPER No 14; Guidance supporting Europe's aspiring entrepreneurs
Policy and practice to harness future potential
Cedefop, European Centre for the Development of Vocational Training,
Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2011

VAIKUTTAVAT TULOKSET
Opas kansainvälisten koulutusprojektien tulosten levityksestä
Riitta Suurla, Markku Markkula
Leonardo-keskus; Helsinki 1998
<http://kuokka.tietokoura.com/dissemination/levitysopas.html>

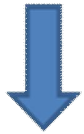
Liitteet

Mentoroinnilla osaamista, yrittäjyyttä ja kasvua -projektin toimintakuva:

Kaavio Kymenlaakson ammattikorkeakoulun LCCE – yrittäjyysprosessista:

I-TASO
70-100
%

LCCE- Yrittäjämäiset oppimisympäristöt 10 op

Opiskelija oppii havainnoimaan yrityselämän mahdollisuuksia, kehittää ideointitaitojaan ja ymmärtää riskejä.
Monialaiset tiimit ohjaavat työskentelyä
Ideasta innovaatio-opinnot 5op
Projektiosaaminen 5op
Sijoittuvat 1-vuosikurssin opintoihin.

II-TASO
10-20 %

LCCE- Yrittäjyys- ja innovaatio-osaaminen 40 op

Opiskelija syventää yrittäjyyden ja innovaatioiden tuottamisen osaamista. Opinnnot sijoittuvat kaikkiin KyAMK:n ja MAMK:n koulutusohjelmiin vaihtoehtoisina ammattiopintoina.
LCCE-kehittämishankkeet yhteistyössä Kymidesign & Business, KymiCare, Kymi Technology
Sijoittuvat 2-3 vuosikurssin opintoihin

III-TASO
2-5 %

LCCE- Yrittäjyys- ja sparrausprosessi 10-50 op

Prosessiin valitaan vuosittain 15-30 opiskelijaa.
Yrittäjyyden henkilökohtainen opetussuunnitelma YHOPS
Opiskelijat kehittävät omia tuotteita/ palveluita sekä voivat harjoittaa pienimuotoista yritystoimintaa.
Verkon ja oman asiakaskunnan vahvistaminen
Monialaisuuden vahvistaminen
Henkilökohtainen oman yrityksen liike- ja tuoteidean kehittäminen yritysmentoreiden ja valmennettujen opettajien ohjauksessa

Bic-Kymi Hautomo

Valmistuneet opiskelijat voivat siirtyä Cursorin / Kouvola Innovationin ylläpitämiin Bic-Kymi hautomoihin.

Julkaisusarjan nimi ja numero Raportteja 61 2012					
Tekijät Eija Karhatsu, Teemu Räihä		Julkaisuaika Kesäkuu 2012			
		Julkaisija Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus			
		Hankkeen rahoittaja/toimeksiantaja			
Julkaisun nimi Yrittäjyyttä Euroopan sosiaalirahaston tuella Yrittäjyyskasvatushankkeet Kaakkois-Suomessa ohjelmakaudella 2007–2013					
Tiivistelmä <p>Tämä julkaisu on yhteenveto Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (sekä niiden edeltäjäorganisaatioiden lääninhallituksen ja TE-keskuksen) vuosina 2007–2012 (tilanne 23.2.2012). rahoittamista Euroopan sosiaalirahaston projekteista, joilla pyritään kehittämään yrittäjyyskasvatusta ja lisäämään yrittäjyyttä. Projekteista esitetään lyhyesti hankkeen keskeiset tiedot; hallinnoijan yhteystiedot, projektin kohdealue, tavoitteet ja tulokset. Lisäksi projekteista esitetään tarkempia esimerkkejä niissä kehitetyistä malleista ja välineistä.</p> <p>Tarkasteltavissa hankkeissa on pyritty kehittämään erityisesti ammatillisen koulutuksen ja yritysten yhteistyötä, rikastamaan opetusta yrittäjyyteen valmentavalla opetusohjelmalla ja opetusmenetelmillä.</p> <p>Selvityksessä on käytetty lähteenä hankkeiden Eura2007-järjestelmään kirjattuja loppu- ja väliraportteja sekä projektisuunnitelmia ja näissä esitettyjä tietoja. Näitä tietoja täydennettiin projektien yhteyshenkilöille lähetetyllä kyselyllä ja kyselystä saaduilla vastauksilla ja materiaalilla. Lisäksi apuna käytettiin hankkeiden omia julkaisuja.</p> <p>Selvityksen on laatinut ELY-keskuksen toiminnanohjauspäällikkö Eija Karhatsu ja aineiston kokosi korkeakouluharjoittelija, hum. kand. Teemu Räihä.</p>					
Asiasanat Ammatilliset oppilaitokset, ammattikorkeakoulut, ESR-hankkeet, Kaakkois-Suomi, nuoret, yrittäjyys, mentorointi					
ISBN (PDF) 978-952-257-568-5	ISBN (painettu)	ISSN-L 2242-2846	ISSN (verkkojulkaisu) 2242-2854	ISSN (painettu)	URN 978-952-257-568-5
Kokonaissivumäärä 28		Kieli Suomi		Hinta (sis. alv 8%) —	
Julkaisun myynti/jakaja Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Salpausselänkatu 22, 45100 Kouvola, p. 0295 029 000 (vaihe) Julkaisu on saatavana vain verkossa: www.ely-keskus.fi/julkaisut sekä www.doria.fi					
Julkaisun kustantaja Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus					
Painopaikka ja -aika —					

Yrittäjyyttä Euroopan sosiaali- rahaston tuella

Yrittäjyyskasvatushankkeet Kaakkois-Suomessa ohjelmakaudella 2007–2013

Euroopan haasteena on luoda työpaikkoja nuorille. Uudet työpaikat syntyvät yrityssectorille julkisen sektorin painiessa kasvavien tuloksellisuustavoitteiden kanssa. Yrittäjyyteen kasvaminen on eurooppalainen koulutuspoliittinen painopiste; opetusohjelmiin sisällytetty yrittäjyys vaikuttaa yrittäjyysvalmiuksien ja yrittäjämäiseen suhtautumistavan syntymiseen ja antaa tietoa itsensä työllistämisestä eräänä uravaihtoehtona. Yrittäjyys ei ole vain oman yrityksen perustaminen, vaan se on luovaa, yrittäjämäistä toimintaa edistävä asennoituminen työhön ja jokapäiväiseen elämään. Eurooppa tarvitsee luovia, hyvin koulutettuja ja yrittämishenkisiä kansalaisia, joilla on kykyä yhdistellä asioita uudella tavalla ja joilla on rohkeutta ja sopeutumiskykyä vastata eteen tuleviin haasteisiin. Yrittäjyyskasvatuksen edistäminen on eräs ESR-hankkeiden tavoitteista ja sitä kautta saadaan työkaluja asian toteuttamiseen.

RAPORTEJA 61 | 2012

YRITTÄJYYTTÄ EUROOPAN SOSIAALIRAHASTON TUELLA
Yrittäjyyskasvatushankkeet Kaakkois-Suomessa
ohjelmakaudella 2007–2013

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

ISBN 978-952-257-568-5 (PDF)

ISSN-L 2242-2846
ISSN 2242-2854 (verkkojulkaisu)

URN:ISBN:978-952-257-568-5

www.ely-keskus.fi/julkaisut | www.doria.fi/ely-keskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto